

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

534475
Poczta polowa 53 3. listopada 1920 r.
aa
ka

Oddział II Informacyjny

BW/4 № 50980 /II

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

W W a r s z a w i e .

W załączeniu przesyła się do wiadomości odpis raportu
Attaché Wojsk.P.P.w Rzymie za Nr. 8 z dnia 21.X.b.r.

1 załącznik:

Otrzymują:

Gen.Adjut.Nacz.Wodza.do wiadomości
M.S.Wojsk.Oddz.II.Sztabu "
M.S.Zagr.Of.łączn. "

w.z.Szeffa Oddziału II:

Za zgodność:

Matuszewski m.p.

Ppłk.pd.Sztabu Gen.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: DL 534475 data 5/X 1920 r.

Wydruk

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ATTACHE WOJSKOWY PRZY POSELSTWIE POLSKIM
= W RZYMIE =

21 października 1920.

8.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ODDZIAŁ II

W WARSZAWIE

Przy niniejszym załączam sprawozdanie z sytuacji wewnętrznej
we Włoszech.

Attaché Wojskowy

[Handwritten signature]
Major.

Rzym 18 października 1920.

S Y T U A C Y A W E W N E T R Z N A.

Dwugodzinny strejk 14 października b.r. w całych Włoszech, jako objaw sympatii dla Rosji, odbył się w niektórych miastach Włoch w sposób nader gwałtowny napadami ze strony socjalistów i anarchistów na policję i na "fascist'ów (stronnictwo umiarkowane). W Mediolanie 1 zabity 3 rannych, w Bolonii 3 zabitych 14 rannych, w prowincji Foggia 14 zabitych 80 rannych, w Brescيا 2 zabitych i t.d.

W Rzymie strejk odbył się zupełnie spokojnie. Dzienniki umiarkowane we wstępnych artykułach z oburzeniem cytują powyższe fakty, które prowadzi Włochy, moralnie i materialnie do kompletnej ruiny.

Pisze "Il Popolo d'Italia" (organ prawicy): "Jeżeli czynniki odpowiedzialne partii socjalistycznej nie chcą logicznie rozumować, to wkrótce doświadczą, do jakich rezultatów swoją politykę dojdą. Jeżeli ma być wojna domowa, niech będzie! Ale niech potem nie zrzucają winy na biały terror. Dużo jest we Włoszech ludzi dobrze myślących, aby zmuszać naród do ukroczenia takiej sytuacji. Dosyć z takim rządem apatycznym! To dla szczęścia Włoch, dla przyszłości kraju, dla dobra robotników. Wojnę domową całkiem duszy potępiamy, ale jeżeli dojdzie do takowej, nie ustąpimy!".

Tyle prasa.

Sytuacja wewnętrzna Włoch, jest rzeczywiście nader trudna. Walki między kapitalistami a robotnikami spowodowały częściowy zastój fabryk, strejki i zaburzenie oraz upadek przemysłu, eksportu oraz konsekwentnie upadek monety i finansów w Kraju. Niejedną poważnie myślącą przepowiada rewolucję na wiosnę. W każdym razie wszystko lepiej niż dzisiejszy stan bezrobocia. Nie trzeba przypuszczać

ze ewentualna rewolucya odbędzie sie w sposob krwawy i gwałtowny, ale droga ewolucyi, do ktorej naród stopniowo sie przygotowuje.

x x x 19 października.

Pront < Propaganda komunistycznych agitatorów niczem niepowstrzymana ze strony władz zmanifestowała sie w pierwszej polowie października obchodami "Pro Russia" przeciw wojnie zwycięskiej Polski. Należy wszakże zaznaczyć, że demonstracye te nigdzie nie były skierowane wprost przeciw polskim dyplomatycznym lub konsularnym instytucjom. Wojna Polski z Rosyą bolszewicka była wszędzie jedynie pretekstem do głoszenia "Internacyonalki", atakowania policji i oficerów i prób przeniesienia idei bolszewickich na włoski teren.

W manifestacyach tych organy porządku (karabinierzy) kilkakrotnie użyli broni przy napadach najniższych elementów na kazarmy, policję, przy rzucaniu bomb w lokalach publicznych i t.d. Reagowała również w niektórych miastach ludność zmęczona i zniescierpliwiona stanem anarchii; przystępuje ona niekiedy gromadnie do grup aktywistycznych, i występuje czynnie przeciwko socyalistom. Przykłady tego były w Tryescie i Fiume, gdzie zwolennicy "Fascio di Combattimento" wzburzeni zamachem na redaktora "Popolo d'Italia" dziennikarza Pietro Belli, rozbili i spalili domy redakcji organów socyalistycznych "Lavoratore" w Tryescie i dom centralny Związku socyalistycznego w Fiume. Także dziennik anarchistyczny "Umanità Nuova" byłby uległ temu samemu losowi, gdyby nie wdanie się policji, która jednak za- resztowała wybitnego anarchiste, Malatesta, redaktora dziennika i kilku członków redakcji. W obecnej chwili wszędzie prawie kilkogodzinne strajki spotykają się z demonstracyami elementów porządku, demonstracyami patryotycznymi.

S Y T U A C Y A E K O N O M I C Z N A

W powaznych organach prasy wloskiej, zarowno jak we wszystkich warstwach spolecznstwa przez skrajnie wywrotowych, coraz powazniej akcentuje sie troska i ubolewanie nad politycznel i ekonomicznem odosobnieniem Wloch w koncercie europejskim. Nawiazujac do brukselskiej konferencyi i udzialu w niej przedstawicieli wloskich praca ocenia rezultaty jej dla Wloch ujemnie, i doszukuje sie przyczyn, powodujacych to zjawisko. Zdaniem jej, nalezy naprzod badac kwestye sil, dzialajacych w kierunku ekonomicznego rozwoju Panstwa? Wartosc panstwowa rzeczywista wobec Europy nie stanowi rozwoj takiej lub innej galezii, ilosc uczonych lub organizacya wewnetrzna. Dla krajow ekonomicznie zaleznych od importu zagranicznego najwazniejszym czynnikiem jest pojecie jakie sobie o nim wyrobily panstwa oscienne? Propaganda prasowa, zdaniem tutejszych pisarzy, wazniejsza jest nawet niz organizacya wewnetrzna. Zesrodkowanie wszystkich wiadomosci informacyjnych swiata w wszechpotecznej Agencji Havas'a jest tego znamiennym przykladem. Podczas kiedy nawet Serbia za posrednictwem swej Avala jest w ciaglym kontakcie z centrem Europy, Wlochy, wydajac minimalne sumy na propagande informacyjna z jedna, bardzo flegmatyczna agencya Stefani jak najgorzej sa reprezentowane na politycznym rynku europejskim. Korzystajac z tego kraje oscienne, jak Francya, ktore gloszaco przesadne wiadomosci o przewrotach, anarchii i niebezpieczenstwie egzystencyi we Wloszech, scia-gaja caly ruch turystyczny, glowne zrodlo dochodow wloskich, na poludnie Francyi. Biorac rzecz w dalszych konsekwencyach gorzej biada prasa wloska nad faktem opanowania dwoch glownych kabli niemieckich przez Francye i Anglie, nieprzyszedlam glownie przechodzacego przez Teneryfe do Pernambuko, za pomoca ktorego Francya zapewnila sobie idealna komunikacye informacyjna do Ameryki Poludniowej, gdzie ogromne masy emigrantow wloskich sa w ten sposob pozbawione bezposredniego polaczenia z Metropolia.

Oczywiscie konsyderacye te nie sa pozbawione podstawy. Rzecz prosta ze Wlochy, zwlaszcza ze wzgledu na przemysl, moglyby zajac stanowisko wiecej zdecydowane wrode narodow Europy. Prawda jest i to, ze wlasciwie pomimo bezladu i przejsciowej anarchii w Kraju, przybysz nie jest jednakowo narazony na niebezpieczenstwo zycia lub utrate mienia. Z drugiej jednak strony, nie da sie utaic pewne usposobienie ogolne, ktore dobrze usposabia nie moze badajacych tutejsze stosunki, a ktoremu wyraz daje chocby taki, doslowny cytat z powaznego organu Nitti'ego: "Wlochy maja jednak nowe slowa, ktore wypowiadaja wobec Europy, nowe idee, ktore podniosla, pokazaly to nawet na brukselskiej konferencji, one stoja na czele reformy ogolnej w Europie i sa pierwszymi tam, gdzie bronie nalezy praw miedzynarodowych narodow ktore chca pracowac. My jedyni wynieslismy z wojna swa nowa socyalna moralnosc. Biedni, odosobnieni, krzywdzeni, czerpiemy w idei nasza wartosc internacyonalna". Tyle "Messaggero". Przezroczysta jest tu aluzya do polityki rosyjskiej. W naszych poprzednich raportach donosilismy o ewolucyi tej polityki, jakotez o scysyi w obozie socyalistycznym na tle oceny stosunkow rosyjskich. Dzisiejsza prasa powracajac niejednokrotnie do tej kwestyi stwierdza i tu odosobnienie Wloch. Faktycznie bowiem, krotki przeglad innych panstw jasno to wykazuje: Węgry ida juz nawet ku reakcyi, Czechy trzymaja sie scisle czyste socyalistycznych zasad, Austria ma na czele zdecydowanych przeciwnikow bolszewizmu, i poza tem silna partye chrzescijansko spoleczna. Polska sadala cios smiertelny bolszewizmowi, Niemcy ostatecznie zgmiotly spartakistow a Karol Kautsky, najuczonszy marksista, zgnebil bolszewizm moralnie w dziele "Terrorismus und bolschewismus". Wobec tego wszystkiego jedni tylko wloscy socyalisci stoja przy Leninie, i zawsze przeciwni pojeciu ojczyzny, chca na zgube kraju wprowadzic metody azjatyckiego barbarzynstwa.

Glosy takie coraz powazniej powtarzajace sie w prasie dzialaja ozywczo nawet na Rząd, co w polaczeniu z rezultatami scysyi w obozie

-5-

socyalistycznym, spowodowało go nawet do energicznego wystąpienia i are-
sztowania w dniu 19 b.m. Malatesty i stu czterdziestu osmiu najwybi-
tniejszych anarchistów.

Attaché Wojskowy

Major.